

§ 236

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Anniina Iskaniuksen talousarvioaloitteesta säänmukaisista ulko- vaatteista ja jalkineista varhaiskasvatuksen työntekijöille

HEL 2022-002461 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle Anniina Iskaniuksen talousarvioaloitteesta säänmukaisista ulkovaatteista ja jalkineista varhaiskasvatuksen työntekijöille:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää varhaiskasvatuksen henkilöstön työolojen kehittämistä ja työn houkuttelevuuden lisäämistä tärkeänä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että aloitteessa mainitun, vuonna 2019 käynnistetyn Task force -selvityksen pohjalta ja muita viime vuosina aloitettuja ja hyviksi tunnistettuja henkilöstön veto- ja pitovoimaa parantavia toimenpiteitä jatketaan varhaiskasvatuksessa edelleen

Ulkoiluvaatteiden hankinnalle ei ole lainsäädännöllistä tai sopimuskelpoista velvoitetta.

Aloitteessa esitetään säänmukaisen ulkovaatetuksen hankkimista varhaiskasvatuksen ulkoilevalle henkilöstölle. Virka- ja työpuvuista ja suojavaatetuksesta on määräykset kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen VI luvun 2 §:ssä. Jos työnantaja velvoittaa viranhaltijan/työntekijän käyttämään työssään tietyn mallista virka-/työpukua tai määriteltä suojavaatetusta, työnantajan tulee lähtökohtaisesti hankkia ja huoltaa tällainen puku tai vaatetus. Varhaiskasvatuksen henkilöstöä ei ole velvoitettu käyttämään työssään tiettyä määriteltä vaatetusta, eikä työvaatetukselle ole työn hygieniavaatimuksiin tai likaisuuteen liittyviä Kuntatyönantajan (KT) suojavaatesopimuksessa määriteltä perusteita. Näin ollen ulkoiluvaatteiden tarjoamisessa varhaiskasvatuksen henkilöstölle olisi kysymys erillisestä henkilöstöedusta, jonka tavoitteena olisi parantaa henkilöstön pito- ja vetovoimaa.

Vaatteet ovat henkilökohtaisia ja sääolosuhteiden sekä vuodenaikojen vaihtelun johdosta ulkovaatteita tarvitaan useita. Henkilöstön vaihtuvuus ja lyhytaikaisten sijaisten määrä aiheuttavat edun linjaustarvetta ja lisähaastetta hankintojen toteuttamiselle.

Henkilöstömäärä ja vaihtuvuus

Postiosoite
PL 51300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kasvatusjakoulutus@hel.fi

Käyntiosoite
Töysänkatu 2 D
Helsinki 51
www.hel.fi/kasvatusjakoulutus

Puhelin
+358 9 310 8600
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI2922661800003009
Alv.nro
FI02012566

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan varhaiskasvatuksen palveluksessa olevia päiväkotien työntekijöitä on vuonna 2023 ennusteen mukaan suomen ja ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa yhteensä noin 6700. Kustannusarviossa henkilöstömääränä käytetään 7050 (henkilöstö 6500), johon sisältyy lasten kanssa toimiva ja ulkoileva henkilöstö. Ennusteen mukaiseen henkilöstömäärään on lisätty myös (v.2021) keskimääräisen ulkoisen lähtövaihtuvuuden perusteella 8,2% eli henkilöinä noin 550.

Hankinnan sisältö ja kustannusvaikutukset

Vaatekustannukset on arvioitu kahteen kategoriaan. Vaatepaketti (A) on kohdennettu kesään ja välikausille ja toinen käytettäväksi talvikautena. Vaatepaketti A sisältää vedenpitävän takin, housut ja kengät. Kustannusarvio tälle vaatepaketille on yhteensä 260 euroa per henkilö (takki 100 euroa, housut 80 euroa ja kengät 80 euroa). Vaatepaketti talveen (B) sisältää topatun takin ja housut sekä talvikengät. Kustannusarvio tälle vaatepaketille on yhteensä 260 euroa per henkilö (takki 100 euroa, housut 80 euroa ja kengät 80 euroa). Kokonaisuudessaan vaatekustannukset henkilöä kohden molemmista vaatepaketeista ovat arviolta yhteensä 520 euroa. Esitetyt kustannukset ovat arvioita. Keskitetysti hankittavien, kaikille samanlaisten vaatteiden mieluisuutta ja käytöhalukkuutta henkilöstön taholta ei voida arvioida.

Kustannusvaikutus olisi alkuhankintana (A+B/ 520€) yhteensä 3,67 miljoonaa euroa koko varhaiskasvatuksen henkilöstölle. Jos yhden asun käyttöäksi lasketaan kaksi vuotta se tarkoittaisi vuosittain jatkuvana hankintana 1,83 miljoonaa euroa. Näiden lisäksi henkilöstön ulkoisesta lähtövaihtuvuudesta johtuen tarvitaan keskimäärin 8,2% vuotuinen lisähankinta uusille työntekijöille vuosittain hankittavan yhden asukokouisuuden lisäksi myös toisen asun hankintaan. Lisähankinnan arvo olisi tällöin 143 000 euroa. Jatkuvana hankintana vuotuinen hankintakustannus koko henkilöstölle olisi näin ollen yhteensä 1,98 miljoonaa euroa vuodessa. Kokonaiskustannuksiin vaikuttaa olennaisesti mikäli ao vaatteisiin oikeutettujen työntekijöiden määrää rajataan esimerkiksi työsuhteen keston perusteella. Varsinaisen hankinnan lisäksi tilausten kokoamiseen ja jakeluun yli 7000 työntekijälle tarvitaan lisäresurssia, jonka vuotuisia kustannuksia on vaikea arvioida.

Vaatehankinnasta kertyy työntekijälle verotettavaa tuloa, koska on kyse vain pienelle osalle kaupungin henkilöstöstä tarjottavasta henkilöstöedusta. Henkilöstöetujen kokonaisuutta tulee tarkastella ja kehittää kaupunkitasoisesti. Verotuksen näkökulmasta (tuloverolaki 69 §) saajalleen verovapaasta tavanomaisesta henkilökuntaedusta on kyse vain tilanteissa, joissa etu on tavanomainen ja kohtuullinen sekä kaikkien kyseeseen tulevien kaupungin työntekijöiden käytettävissä heidän niin

halutessaan. Tehtyjen selvitysten perusteella ulkovaatetuksen hankintaa ei voida pitää perusteltuna, tavanomaisena eikä työnantajalle aiheutuvat kustannukset huomioon ottaen myöskään kohtuullisena

Vaihtoehtona raha vaatehankintoihin vuosittain

Ulkovaatteiden ja kenkien hankintaa tarkoituksenmukaisempaan vaihtoehtona olisi sovittujen linjausten mukaan vakinaiselle ja määräaikaiselle henkilöstölle vuosittain maksettavaa rahaa ulkovaatteiden ja kenkien hankintaan. Tällöin työntekijöillä olisi mahdollisuus itse valita sopivat ja mieluisat ulkoiluvaatteet, mikä lisäisi vaatteiden käyttöä. Esimerkiksi 260€ suuruisen vaaterahan kustannusvaikutus olisi 1,83 miljoonaa euroa vuosittain. Kustannus olisi mahdollista maksaa työssäolon ajalta, jolloin ei synny päällekkäisyyttä esimerkiksi vakinaisen ja sijaisen eduista. Tällä vaihtoehdolla vältettäisiin myös ainakin osa hankinnoista aiheutuvasta hallinnollisesta lisätyöstä.

Talousarvioehdotuksessa ei ole varauduttu ulkovaatteiden hankintaan eikä niiden hankintaa varten maksettavaan työntekijäkohtaiseen vaaterahaan. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää säänmukaisten ulkovaatteiden ja jalkineiden hankkimista suojavaatteina perusteltuna varhaiskasvatuksen suuren henkilöstöpulan vuoksi. Lautakunta kehottaa tarkastelemaan kysymystä osana talousarvioneuvotteluja sekä varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuden parantamiseen keskittyvän koordinaatioryhmän työskentelyä.

Käsittely

Vastaehdotus:

Sini Korpinen: Lisätään sivulle 3, kolmannen kappaleen perään:

"Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää säänmukaisten ulkovaatteiden ja jalkineiden hankkimista suojavaatteina perusteltuna varhaiskasvatuksen suuren henkilöstöpulan vuoksi. Lautakunta kehottaa tarkastelemaan kysymystä osana talousarvioneuvotteluja sekä varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuden parantamiseen keskittyvän koordinaatioryhmän työskentelyä."

Kannattaja: Mirita Saxberg

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Sini Korpinen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Kirsi Kallio, HR -asiantuntija, puhelin: 310 26195

13.09.2022

kirsi.kallio(a)hel.fi
Kari Salovaara, hankintapäällikkö, puhelin: 310 43033
kari.salovaara(a)hel.fi
Riikka Heloma, hr-asiantuntija, puhelin: 310 42704
riikka.heloma(a)hel.fi

Liitteet

1 Säänmukaiset ulkovaatteet ja jalkineet varhaiskasvatuksen työntekijöille

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle Anniina Iskaniuksen talousarvioaloitteesta säänmukaisista ulkovaatteista ja jalkineista varhaiskasvatuksen työntekijöille:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää varhaiskasvatuksen henkilöstön työolojen kehittämistä ja työn houkuttelevuuden lisäämistä tärkeänä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että aloitteessa mainitun, vuonna 2019 käynnistetyn Task force -selvityksen pohjalta ja muita viime vuosina aloitettuja ja hyviksi tunnistettuja henkilöstön veto- ja pitovoimaa parantavia toimenpiteitä jatketaan varhaiskasvatuksessa edelleen

Ulkoiluvaatteiden hankinnalle ei ole lainsäädännöllistä tai sopimuksellista velvoitetta.

Aloitteessa esitetään säänmukaisen ulkovaatetuksen hankkimista varhaiskasvatuksen ulkoilevalle henkilöstölle. Virka- ja työpuvuista ja suojavaatetuksesta on määräykset kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen VI luvun 2 §:ssä. Jos työnantaja velvoittaa viranhaltijan/työntekijän käyttämään työssään tietyn mallista virka-/työpukua tai määriteltyä suojavaatetusta, työnantajan tulee lähtökohtaisesti hankkia ja huoltaa tällainen puku tai vaatetus. Varhaiskasvatuksen henkilöstöä ei ole velvoitettu käyttämään työssään tiettyä määriteltyä vaatetusta, eikä työvaatetukselle ole työn hygieniavaatimukseen tai likaisuuteen liittyviä Kuntatyönantajan (KT) suojavaatesopimuksessa määriteltyjä perusteita. Näin ollen ulkoiluvaatteiden tarjoamisessa varhaiskasvatuksen henkilöstölle olisi kysymys erillisestä henkilöstöedusta, jonka tavoitteena olisi parantaa henkilöstön pito- ja vetovoimaa.

Vaatteet ovat henkilökohtaisia ja sääolosuhteiden sekä vuodenaikojen vaihtelun johdosta ulkovaatteita tarvitaan useita. Henkilöstön vaihtu-

vuus ja lyhytaikaisten sijaisten määrä aiheuttavat edun linjaustarvetta ja lisähaastetta hankintojen toteuttamiselle.

Henkilöstömäärä ja vaihtuvuus

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan varhaiskasvatuksen palveluksessa olevia päiväkotien työntekijöitä on vuonna 2023 ennusteen mukaan suomen ja ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa yhteensä noin 6700. Kustannusarviossa henkilöstömääränä käytetään 7050 (henkilöstö 6500), johon sisältyy lasten kanssa toimiva ja ulkoileva henkilöstö. Ennusteen mukaiseen henkilöstömäärään on lisätty myös (v.2021) keskimääräisen ulkoisen lähtövaihtuvuuden perusteella 8,2% eli henkilöinä noin 550.

Hankinnan sisältö ja kustannusvaikutukset

Vaatekustannukset on arvioitu kahteen kategoriaan. Vaatepaketti (A) on kohdennettu kesään ja välikausille ja toinen käytettäväksi talvikautena. Vaatepaketti A sisältää vedenpitävän takin, housut ja kengät. Kustannusarvio tälle vaatepaketille on yhteensä 260 euroa per henkilö (takki 100 euroa, housut 80 euroa ja kengät 80 euroa). Vaatepaketti talveen (B) sisältää topatun takin ja housut sekä talvikengät. Kustannusarvio tälle vaatepaketille on yhteensä 260 euroa per henkilö (takki 100 euroa, housut 80 euroa ja kengät 80 euroa). Kokonaisuudessaan vaatekustannukset henkilöä kohden molemmista vaatepaketeista ovat arviolta yhteensä 520 euroa. Esitetyt kustannukset ovat arvioita. Keskitetysti hankittavien, kaikille samanlaisten vaatteiden mieluisuutta ja käyttöhalukkuutta henkilöstön taholta ei voida arvioida.

Kustannusvaikutus olisi alkuhankintana (A+B/ 520€) yhteensä 3,67 miljoonaa euroa koko varhaiskasvatuksen henkilöstölle. Jos yhden asun käyttöä lasketaan kaksi vuotta se tarkoittaisi vuosittain jatkuvana hankintana 1,83 miljoonaa euroa. Näiden lisäksi henkilöstön ulkoisesta lähtövaihtuvuudesta johtuen tarvitaan keskimäärin 8,2% vuotuinen lisähankinta uusille työntekijöille vuosittain hankittavan yhden asukokonaisuuden lisäksi myös toisen asun hankintaan. Lisähankinnan arvo olisi tällöin 143 000 euroa. Jatkuvana hankintana vuotuinen hankintakustannus koko henkilöstölle olisi näin ollen yhteensä 1,98 miljoonaa euroa vuodessa. Kokonaiskustannuksiin vaikuttaa olennaisesti mikäli ao vaatteisiin oikeutettujen työntekijöiden määrää rajataan esimerkiksi työsuhteen keston perusteella. Varsinaisen hankinnan lisäksi tilausten kokoamiseen ja jakeluun yli 7000 työntekijälle tarvitaan lisäresurssia, jonka vuotuisia kustannuksia on vaikea arvioida.

Vaatehankinnasta kertyy työntekijälle verotettavaa tuloa, koska on kyse vain pienelle osalle kaupungin henkilöstöstä tarjottavasta henkilöstöedusta. Henkilöstöetujen kokonaisuutta tulee tarkastella ja kehittää

kaupunkitasoisesti. Verotuksen näkökulmasta (tuloverolaki 69 §) saajalleen verovapaasta tavanomaisesta henkilökuntaedusta on kyse vain tilanteissa, joissa etu on tavanomainen ja kohtuullinen sekä kaikkien kyseeseen tulevien kaupungin työntekijöiden käytettävissä heidän niin halutessaan. Tehtyjen selvitysten perusteella ulkovaatetuksen hankintaa ei voida pitää perusteltuna, tavanomaisena eikä työnantajalle aiheutuvat kustannukset huomioon ottaen myöskään kohtuullisena

Vaihtoehtona raha vaatehankintoihin vuosittain

Ulkovaatteiden ja kenkien hankintaa tarkoituksenmukaisempaan vaihtoehtona olisi sovittujen linjausten mukaan vakinaiselle ja määräaikaiselle henkilöstölle vuosittain maksettavaa rahaa ulkovaatteiden ja kenkien hankintaan. Tällöin työntekijöillä olisi mahdollisuus itse valita sopivat ja mieluisat ulkoiluvaatteet, mikä lisäisi vaatteiden käyttöä. Esimerkiksi 260€ suuruisen vaaterahan kustannusvaikutus olisi 1,83 miljoonaa euroa vuosittain. Kustannus olisi mahdollista maksaa työssäolon ajalta, jolloin ei synny päällekkäisyyttä esimerkiksi vakinaisen ja sijaisen eduista. Tällä vaihtoehdolla vältettäisiin myös ainakin osa hankinnoista aiheutuvasta hallinnollisesta lisätyöstä.

Talousarvioehdotuksessa ei ole varauduttu ulkovaatteiden hankintaan eikä niiden hankintaa varten maksettavaan työntekijäkohtaiseen vaaterahaan.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa valtuutettu Anniina Iskaniuksen ja 14 muun allekirjoittaneen 16.2.2022 jättämästä talousarvioaloitteesta, joka koskee säänmukaisen ulkovaatteiden ja jalkineiden hankintaa varhaiskasvatuksen työntekijöille.

Valtuutetut toteavat aloitteessaan, että Helsinki on kaupunkistrategiasa 2021 sitoutunut ratkaisemaan varhaiskasvatuksen henkilöstöpulan. Keinoja varhaiskasvatuksen henkilöstön pito- ja vetovoiman parantamiseksi on selvitetty pormestari Vapaavuoren vuonna 2019 käynnistämässä varhaiskasvatuksen task force-työssä. Yksi työssä tunnistetuista veto- ja pitovoimatekijöistä liittyi varhaiskasvatuksen henkilöstön työvaatteiden puuttumiseen.

Varhaiskasvatuksen pedagogiseen toimintaan kuuluu ulkoilu säässä kuin säässä. Kunnollisten, säähän sopivien ulkovaatteiden ja jalkineiden hankinta olisi tuntuva vetovoimatekijä, kun Helsinki kilpailee osavasta työvoimasta muiden pääkaupunkiseudun kuntien kesken.

13.09.2022

Valtuutetut näkevät työvaatteet myös tasa-arvokysymyksenä kaupungin henkilöstöryhmien välillä. Varhaiskasvatuksen henkilöstö joutuu hankkimaan kaikki työvaatteensa itse, toisin kuin esimerkiksi liikunta- palveluiden parissa tai kaupunkiympäristön kunnossapitotehtävissä työskentelevät. Säähän sopivien jalkineiden ja esimerkiksi sade- ja talvivaatteiden hankinnan ulkoistaminen henkilöstölle on kohtuutonta. Työehtosopimukseen perustuvan veloitteen puuttuminen ei estä Helsinkiä tarjoamasta työvaatteita niitä työssään tarvitsevalle henkilöstölle.

Aloitteessa ehdotetaan, että vuoden 2023 budjettiin varataan riittävät varat varhaiskasvatuksen henkilöstön ulkovaatteiden ja jalkineiden hankintaan.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Kirsi Kallio, HR -asiantuntija, puhelin: 310 26195
kirsi.kallio(a)hel.fi
Kari Salovaara, hankintapäällikkö, puhelin: 310 43033
kari.salovaara(a)hel.fi
Riikka Heloma, hr-asiantuntija, puhelin: 310 42704
riikka.heloma(a)hel.fi

Liitteet

1 Säänmukaiset ulkovaatteet ja jalkineet varhaiskasvatuksen työntekijöille

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 06.09.2022 § 208